

List izhaja
dvakrat na mesec.
Posamezna št. 75p
Naročnina
mesečno 150 D.
Rekopis se ne
vračajo.
Neprankirana pisma
ne sprejemajo.

VOJNI INVALID

Poštnina plačana
v gotovini.

ništvo in
ništvo v
terski
nici.

Glasilo izvršnega odbora udruženja vojnih invalidov, vdov

Socialna pravica.

Da bi se invalide in sploh vojne žrtve nekoliko potolažilo, da bi se jim nadomestilo nekaj za tisto razočaranje, da je nov načrt, oziroma že od najvišjega mesta odobren invalidski zakon, zopet strmoglavil vlado, da ni bil uzakonjen (tako vsaj lahko trdimo na ponovni slučaj) je vlada votirala 100.000.000.— Din, da se s tem da poboljšanje invalidom in vsem vojnim žrtvam.

Osrednji odbor Udruženja vojnih invalidov je od svoje strani podal vladi memorandum (spomenico), v kateri je zahteval, da se naj invalidske podpore izdajajo, dokler ne bo sprejet zakon, dodatki pa v mejah, katere je zadnji projekt zakona predvideval.

Vlada pa je rešila po svoje in razdelila kredit po svoje, a memorandum in zahteve Osrednjega odbora ni uvaževala.

Mi smo že pisali, kako je ta razdelitev izvršena, po dolgih mukah seveda, vendar naj še natančneje povemo.

Pri razdelitvi so sodelovala v glavnem tri ministrstva: Vojno, Finančno in Socialne politike.

Ministrstvo financ je v glavnem smatralo za svojo dolžnost, da preskrbi denar in da ga da kolikor mogoče manj invalidom, ker dasi je kredit odrejen, vendar je boljše, da ostane ministrstvu za druge cilje. Glavno vlogo pri razdelitvi pa je igralo Vojno ministrstvo in Socialna politika.

In to tako:

Invalidom-aktivnim oficirjem je dan mesečni dodatek poleg ostalih dodatkov, ki jih imajo kot penzionisti še: pukovnikom 2000.—, podpukovnikom 1400.—, majorom 1350, kapetanom I. razreda 1050.—, kapetanom II. razreda 1000, poručnikom 850.— in podporučnikom 700.— Din mesečno.

Invalidom - rezervnim oficirjem ne dajo nič. Samo tisti, ki imajo 100% in več nesposobnosti, dajo 1200.— Din mesečno.

Oficirskim vdovam in rodbinam bivših aktivnih oficirjev pa miloščino za Velikonoč in Božič po 1000.— Din.

Ostalim invalidom s 60% in vdovicam se daje mesečno 25% od vseh njihovih prejemkov. Invalidom s 70—100% pa 40%, a onim nad 100% pa 50%.

4000 vdov v Sloveniji dobi torej toliko, kolikor en pukovnik v Srbiji.

Tako je najmarkantnejši zalogaj padel aktivnim oficirjem - invalidom.

Vojni minister, ki mora skrbeti za moralni napredek vojske, kar je tudi njegova sveta dolžnost, se je pokazal zelo nerazumevajočim.

Vojni minister izbornu pospešuje s tem, da je dal rezervnim oficirjem - invalidom nič, veliko ljubezen in stremenje vseh študiranih ljudi, da postanejo oficirji in da v slučaju vojne tvegajo svoje življenje in zdravje. Saj se v takem slučaju »izbornu« za nje skrbi. Še bolj pa to, da vdove in sirote, ko dobe dvakrat na leto miloščino po 1000.— Din, deluje zelo navduševalno na vse bodoče oficirje.

Kar se tiče invalidov »nižje sorte« in njihovih rodbin, je vojni minister pokazal popolno indiferentnost. Njemu malo mar za navadni »kanonenfuter«, on se briga samo za vojake, ki so sposobni za vojno, a ko se jih razmrevari, pa se naj zanje, kajpada, briga ministrstvo za Socialno politiko. Zares izvrstno. Tako se ubija najlepše morala armade, ker vsak vojak zna, da če pade ali postane nesposoben, da potom njegovo družino (ženo in otročiče) in njega samega gonijo od Poncija do Pilata in vsak se jih otresa.

Mi smatramo, da je Vojnega ministra sveta dolžnost, da skrbi o vojnih žrtvah in on je tudi v prvi vrsti za to poklican, ker so to njegove žrtve.

Poglejmo še sedaj, kako je ministrstvo za Socialno politiko poskrbelo za te nesrečneže, da

jim ublaži usodo. Kakor smo že prej, tudi v prejšnjih številkah, jim je sij čalo dodatke, tako da lahko sedaj mi kujejo novi zakon.

Danes, ko stane kruh 6—7 Din se jim je zvišalo mesečno na 30, 53, in 119 dinarjev. Mirno lahko rečemo: Pokoj dušam vašim, padli junaki. Gospoda se je za 6 let potrudila, ter zagotovila našim vdovam in sirotam dostojno življenje. Bodite veseli, invalidi za vaše žrtve, za preluknajne prsi, za polomljene ude, kajti gospoda vam je po 6 letih zagotovila eksistenco.

Sedaj pa pogledajmo nekoliko, kako je ministrstvo za Socialno politiko postopalo z invalidi bivše Avstro-Ogrske armade. Ministrstvo za socialno politiko invalide in njih družine ne smatra dostojne invalidov in njih družin Srbije in Črne gore radi tega, ker so se borili proti današnji državi. Njim ne da — nič.

Za puhloglavce bi morda to veljalo. A če pogledamo stvar bolj globoko, vidimo sledeče:

V našem aktivnem uradniškem kadru je danes okrog dve tretjine uradnikov, ki so bili aktivni Avstro-Ogrski uradniki in vojaki. Tudi ti so se borili proti današnji državi in proti »našim« zaveznikom. Mnogi so celo za svojo hrabrost odlikovani. Od teh uradnikov jih je mnogo na najvišjih mestih, a malodane vsa vojna mornarica je v njih rokah. Dobili so nove plače in nikomur ne pride na misel, da bi delali tu kakšno razliko. A izmed invalidi pa se dela razlika. Te ljudi invalide se kaznuje z gladovanjem. — O, o tem bi se dalo mnogo govoriti. Vendar to naj ostane za drugič. Resimiramo samo to, da če se ne dela razlike med zdravimi, se tembolj ne sme delati med bolnimi in pohabljenimi. — Najmanj pa to zahteva socialna pravica.

Svetovna vojna je bila vzbruhnila samo radi kapitalističnega imperializma in žrtve tega imperializma so v glavnem ljudje nižjih, bednih slojev, ker so kapitalisti imeli mnogo načinov, da si ohranijo življenje in povečajo še svoje kapitale. In škandal je, ako se te žrtve sedaj deli za »za« in »proti«, a one, kateri so se umeli čuvati ali srečno ostati zdravi smatrati popolnoma enake. Mi vsi »za« in »proti« smo žrtve svetovnega kapitalističnega imperializma in kot takšni se bomo borili skupno za izvojevanje naših pravic. Današnja družba, ki nas je naredila za invalide, vojne vdove in sirote mora nam zagotoviti vsaj minimum za življenje.

To kar se je zgodilo naj služi za »vzгляд« socialne pravice v Jugoslaviji.

Naj bo ta razdelitev kreditov od 1 milijon dinarjev v čast in ponos Vojnemu ministrstvu, ministrstvu za Socialno politiko in ministrstvu Financ in navsezadnje celi vladi, ki je to razdelitev blagoslovila. (Po »Ratnem Invalidu«).

Vozne ugodnosti.

V novem pravilniku za vozne olajšave so bile kakor smo že poročali popolnoma prezrte trikratne polovične železniške vožnje invalidov, katere smo do sedaj uživali.

Na prvo intervencijo izvršnega odbora pri središnjem odboru je dospel odgovor, ki smo ga svoj čas objavili, da pravilnik obsega tudi invalidske vožnje. Očividno pa je bila to pomota, ker smo pregledovali tekst pravilnika, ki je bil objavljen v uradnem listu in nismo mogli najti nobene določbe za privatne vožnje invalidov, pač pa samo brezplačne vožnje v slučaju poziva na zdravstvo ali preglede.

Intervenirali smo ponovno. Zvedeli smo od bivšega ministra saobračaja, da vlada ni smatrala za potrebno unesti določbe za privatne vožnje invalidov v pravilnik zato, ker se ima to vprašanje urediti z invalidski zakonom. V načrtu invalidskega zakona stoje namreč določbe za vozne olajšave invalidov in vojnih vdov in sicer za invalide četrtinska, za vdove pa polovična vožnja. Ministrski svet je to v načrtu že potrdil, samo naše zahteve za vsakokratno po-

ni odobril, pač pa baje za invalidske sestrkatno, za vdove pa trikratno.

Iz tega stališča ministrstvo saobračaja ni smatralo za potrebno določiti vojnim žrtvam vozne ugodnosti v pravilniku, ker bi se uredile z invalidskim zakonom.

Vendar pa invalidski zakon še ni sprejet in nimamo še prav nobenega izgleda, da bo res v doglednem času. Treba je bilo toraj invalidom podaljšati poprejšnje določbe, ki so jih že uživali. V ta namen je udruženje zaprosilo ministra saobračaja, da dostavi določbo za invalide naknadno v pravilnik za vozne olajšave.

Po večkratni intervenciji je uspelo.

Tudi izvršni odbor ljubljanski je vložil na ministrstvo saobračaja špeciijelno svojo vlogo z dobro utemeljitvijo.

Na to pa je dobil izvršni odbor obvestilo od središnjega odbora iz Beograda, da so invalidske vozne ugodnosti v celem poprejšnjem obsegu podaljšane in sicer glasom naredbe ministra za promet z dne 17. jan. 1925 M S br. 905.

Žal nam je le, da nismo mogli za sedaj uspeti tudi glede ugodnosti za vdove, ker se misli to vprašanje preurediti šele z bodočim invalidskim zakonom.

Izvršni odbor bo takoj pričel razpošiljati podružnicam letne objave (godišnja uverenja), invalidi pa naj se oglase potem, ko jih podružnice obveste s članskimi knjižicami pri podružnicah.

Za enkrat smo izvojevali nazaj staro pravo, upamo pa da bomo z bodočim invalidskim zakonom zadevo kolikor mogoče po naši želji konečno uredili.

Invalidska stranka.

Popolnoma nobenih zaprek nismo hoteli delati odboru za razplet politične situacije, da ne bi stvoril invalidske politične stranke. Organizatorji, predvsem pa Meznarič in Podmenik sta neovirano sklicevala invalidske shode med našimi organiziranimi člani ter jih pripravljala za samostojen nastop skupno z nekaterimi upokojenci pri bodočih skupščinskih volitvah.

Vedeli smo dobro, kaj pomeni njihov nastop in kako se bo končal.

Meznaričevi voditelji so imeli sploh čisto druge namene, kakor pa so jih razkladali svojim poslušalcem. Dobro so znali, da pri nekom-paktnosti invalidov volilcev ne morejo nikjer izvoliti liste.

Njim je bilo zato, da pridobe čimveč pri-stašev neki, že obstoječi politični stranki.

Tako je Meznarič tudi povedal na shodu v Mariboru, kjer se je nekako tako izrazil, da morajo pristaši disciplinirano vzdržati, četudi bi bilo treba iti po uvidevnosti s kako drugo grupo, ki bo podpirala njihove interese.

In v tem smislu so zares usmerili svojo politiko.

Ker pa so dobro vedeli, da njihova samostojna politična akcija ne bo uspela, jim je bil najglavnejši princip dobiti v roke stanovsko organizacijo in sicer krmilo v izvršnem odboru v Ljubljani.

Oni niso operirali in nastopali proti tistim, ki so krivi današnjega mizernega invalidskega položaja, temveč proti udruženju in njegovim funkcionarjem. Zato je bila njihova stranka.

Funkcionarji lastne organizacije so krivi vsega mizernega stanja, zato jih je treba zamenjati.

Pri tem pa niso svojim poslušalcem prav nič povedali s kakimi sredstvi bi oni odpravili invalidsko zlo in zakaj niso takrat rešili invalidskega vprašanja, ko so bili sami odborniki in predstavniki udruženja.

Političen moment volitev jim je prišel ravno prav, kot sredstvo za izpodbijati, one ki lahko vsikdar pokažejo, da so nekaj naredili za udruženje, bodisi v dejanjih in v premoženju, katerega pa upajo, da ne bodo prepustili nikdar

demagogom. V Mariboru so ustanovili skupno s civilnimi invalidi posebno organizacijo in ji izvolili odbor. Kakor njihova politika, tako se bo razblinila tudi ta njihova organizacija v nič.

Kar pokažejo naj svojo organizacijo, kako bodo hitro rešili invalidsko vprašanje.

Ni zadosti samo izdajati »Ujedinjenje«, ki je že pri svojem porodu umrlo. Ni zadosti blatiti udruženje, njegovo delo in oficirje.

Beograjski oficirji so že veliko naredili v udruženju in pripomogli k našemu vprašanju in bodo še.

Zato ne bo Meznarič in nobeden njegov pristaš nikdar njim enak, bodisi v delu, zaslugah ali položaju, pa naj iznese še take svetovne probleme na dan.

Lista torej ne obstoja, ker nima kandidatov in ne volilcev. Kandidati niso bili priznani, volilcev ni — ker podpisov za liste niso spravili skupaj. Ljubljansko sodišče im baje liste za to ni potrdilo, ker ni bila popolna glede podpisov. Kaj pa v Mariboru?

Tam pa jo sploh niso vložili, ker je nekdo skoro gotovo namenoma zamudil vlak, potem je bilo pa že prepozno. Stranka je bila toraj že pri svojem početku nesrečna.

Izgubila je liste, prenehati je morala z glasilom »Ujedinjenje«; tovariši, ker ste jo vsi zapustili. Kandidatje pa so se umaknili nazaj v brloge in kurirajo »političnega mačka«.

K našemu članku o Golniku!

V predzadnji (božični) številki smo se dotaknili Golnika. Govorili smo v satiričnem tonu, ker drugače bi nas preganjala roka »pravice«. Pri tem se nas je pa od strani tovarišev invalidov, ki so na Golniku, razumelo popolnoma napačno.

So gospoda, ki imajo dolge roke in mogočne, pa sežejo tudi na Golnik. »Ti so predolgo«, to besedo podčrtavamo, ker je baš ona vzbudila nerazumevanja, mogočni, da se sedaj točneje izrazimo, ker kdor ne parira po njihovem, gorje mu.

Nikakor pa še nam na misel ne pride, da bi očitali *bolnim*, tuberkuloznim, da so *oni* predolgo in manj potrebni.

Takorekoč nas je užalilo tako razumevanje in sodba o nas, ki se borimo z vsemi silami, da če le mogoče kakšni vojni žrtvi olajšamo trpljenje. Tovariši, preveč slabo ste mislili o nas. Upamo pa, da preštudirate in se ogledate v cel sistem pomoči invalidom in vam mora biti jasno, *koga* smo mislili.

Obrekovalcn v odgovor.

Na občnem zboru podružn. v Celju, je inv. odrešitelj Meznarič napadel med drugimi tudi mene, da sem s svojo malomarnostjo, kot začasni namestnik tajnika izvršnega odbora zakrivil nekemu invalidu Kristancu iz Dol. Lendave škodo. In sicer pravi, da sem zadrževal

doma v svojem stanovanju neko njegovo pritožbo, ki je bila vsled tega prepozno vložena. — Izjavljam, da sploh nisem reševal nobenih aktov, temveč sem jih samo podpisoval, kakor mi jih je predložila pisarna. To lahko priča celo pisarniško osebje s tov. Belincem vred. Laž je tudi, da nisem hodil v pisarno izvršnega odbora, temveč sem si pustil nositi akte na dom. — Pregledal sem vse, kje bi dobil slučaj onega Kristanca iz Dol. Lendave, toda istega ne najdem v statistiki udruženja. Tudi podružnica iz Dol. Lendave poroča, da ji je ime popolnoma neznan. — Radoveden sem torej, kje je dobil obrekovalca napram meni to izmišljotino? Povedal bo že pri sodišču. — *Sterle Ivo*, 70% invalid-oficir, član izvršnega odbora v Ljubljani in po Meznariču tudi bančni specialist, kar si štejem tudi lahko v čast.

Naše gibanje.

Poročilo o občnem zboru v Mariboru.

Podružnica UVI v Mariboru je imela dne 11. jan. tega leta svoj redni občni zbor z običajnim dnevnim redom. Otvoril ga je predsednik tov. Krepek, spominjajoč se umrlih članov. Takoj v početku se je vnela ostra debata za predsednika občnega zbora. Tovariš Ašič je predlagal tov. Kreпка, ki pa kot predsednik podružnice pravzaprav ne bi smel voditi občnega zbora. Zato je delegat tov. Štefe zahteval naj se izvoli za predsedovanje občnega zbora druga nevtralna oseba. Izvoljen je bil predlagani tov. Spanbauer. Za zapisnikarja je bil izvoljen tov. Kolenc, za overovatelja pa tov. Uhl in Veršič. Za odbor je najprej referiral tajnik tov. Fras.

Prečital je zapisnik zadnjega občnega zbora in je bil brez pripomb odobren. Povedal je število članstva, o tovariških sestankih in da smatrajo člani našo organizacijo samo za nekako dobrodelno društvo. Razložil je tajniško delovanje po funkcijah in o sklenjenih reverzih s trafikantih.

Predsednik tov. Krepek je k delovanju pripomnil, kako težko pozicijo je moral zavzemati on in odbor. Poprejšnji odbor je delal pristansko in nekateri so celo samovoljno ravnali. Kritiziral je ostro ponašanje nekaterih oseb napram odboru, posebno tov. Verbosta, ki je nekoč napadel predsednika. Omenja, kako se ga je napadalo po časopisih, smatra pa za zelo žalostno, da se pisci niso upali podpisati.

V svesti si je, da je on in odbor ravnal vedno po najboljši vesti in ni delal nobene razlike med stanovi.

Blagajnik tov. Pravdič je razložil v detajlu blagajniško stanje.

V imenu nadzornega odbora izjavi tov. Wizler, da je pregledal vse knjige in z nadzorim odborom zasledoval delovanje ter je vse v redu.

Tov. Kopina se zagovarja, da je bil z denarjem zapeljan v politične mreže takrat, ko je bil predsednik in se čuti zato sokrivca, da je

bilo v podružnici takrat nastalo tako razmerje. Vendar je veliko žrtvoval v prid organizacije s poprejšnjim svojim odborom, da sedanji odbor ni bil toliko podvzet in požrtvovalen.

Tov. Ašič omenja, da tov. Kopina ni povsem pravilno deloval, predlaga pa temu odboru zaupnico s pohvalo, katera je bila tudi soglasno sprejeta.

Delegat tov. Štefe je pojasnil nekatera stavljenja vprašanja zlasti glede 100 milijonskega kredita.

Na to pa je razložil delovanje in posledice specialnih komisij, kako je pri invalidskih sodiščih ter njihov ustroj. Dalje je navajal, kako se bori udruženje proti takemu delovanju in njegove vsestranske intervencije celo pri društvu narodov. Razložil je tudi borbo za moderni invalidski zakon. Omenjal je tudi invalidski davek, o katerem ni nobenih podatkov in kakor vsi čutimo tudi nobene koristi od njega. Opozarjal je na okolščine pod katerimi se hoče razbijati naše udruženje, ki je najmočnejša organizacija v naši državi.

Sto milijonov je le nekaki pesek v oči in kar je vlada z gotovim namenom sklepala ne priznava glavna kontrola. Ako bi se to izvedlo, bi na Slovenijo pripadlo le kakih borih 200.000 Din. Tudi če bi dobili 100 milijonov, kaj ko nam država še veliko več dolguje. O voznih ugodnostih je omenjal krivdo, da še ni zakona.

Konečno je grajal delovanje v mariborski podružnici. Konstatira veliko nerednih članov, ki se ne zanimajo in ne plačujejo. Tudi finančno stanje podružnice bi bilo lahko veliko boljše. Apelira na zborovalce, da se potrudijo v društvenem delu in si postavijo na čelo agilen odbor.

Tov. Krepek se na to zahvali dosedanjemu odboru, ki ga je podpiral v delu.

Predsednik občnega zbora tov. Spanbauer opozarja zborovalce naj opuste zahrbtnosti, ki samo škodujejo skupnemu delu.

Vršile so se takoj volitve. Pri predlogih in glasovanju za predsednika se je vnela huda borba in nastal je splošen nemir. Tov. Kopina je predlagal tov. Spanbauerju, tov. Ašič pa tov. Kopino za predsednika podružnice.

Nastala so nasprotujoča si mnenja in vnel se je hud prepir, radi katerega ni bilo mogoče naprej zborovati.

Zato je bil postavljen za začasnega gerenta podružnice tov. Krepek, ki vodi podružnico do prihodnjega občnega zbora po navodilih I. O.

Občni zbor v Trbovljah se je vršil 11. januarja 1925 v gostilni pri g. Šulnu.

Predsednik tov. Lanišnik je pozdravil navzoče z nagovorom ter jim je obrazložil delovanje organizacije. Tov. Štendler je poročal, da ima podružnica 156 članov, veliko pa ni še organiziranih. Blagajnik tov. Vozelj izkaže 9888 Din 85 p dohodkov in 9036 Din izdatkov. Delile so se podpore v slučajih bolezni ali smrti najrevnejšim članom. Za nadzorni odbor podasta izjavo tov. Štravs in Oblak, da je bilo vse po-

Dr. A. Koralnik:

Zaprta vrata.

KRALJEVIČ: Ne vem. Ali je bil to sen? Tiščalo me je, kakor da se je Himalaja zvalila na me... Bilo je tako strašno: sen — a zopet, kakor bi bila resnica!...

ANABHA: Brat, kaj je sen, kaj je resnica — kdo nam more reči to? Vsi sni so resnica, vsaka resnica je sen...

KRALJEVIČ: In vse tisto različno, kar sem videl, tudi to stoji sedaj kot daljna slika pred mojim duhom...

ANABHA: To je bilo — a ni več.

KRALJEVIČ (tiho): Ni več...

(Iz sosednjih vež pridejo VSI tisti, ki so bili prej navzoči: Vatišta, vojščaki, meščani, vsi resnih obrazov).

OSMI PRIZOR.

Prejšnji. VARDHANA. BRAHMANEC. DAŠARHASVATI.

VARDHANA: Plemeniti vladar in gospodar! Oprosti, da ti sporočamo žalostno vest. Nikomur ni bolj težko, nego nam, da ti moramo razžalostiti staro srce. Ti si bil dolga leta naš ljubljani knez — in tvoje ime se bo slavilo po državi bengalski. Ali nevarostati mirni. Tudi modrijani (pokaže na nost preti in je tako velika, da ne moremo

druge) so sklenili, da se vzpostavi zakon. Ti veš, kdo se je pregrešil proti temeljnemu zakonu kraljestva. V naših svetih knjigah postave stoji: smrt. Mi zahtevamo kazen...

VACIŠTA: Ali da tebe, o vzvišeni kralj, ne prisilimo, da sam izrečeš strogo obsodbo, to smo (pokaže na druge) sklenili prositi te, da določiš koga iz naše sredine, ki naj zasede beli prestol Magadhe...

KRALJ: Da, vi plemeniti in ti, dvakrat rojeni, vaši prošnji hočem ugoditi in ga — določim. Tisti, ki naj zasede bengalski prestol je (pokaže na kraljeviča Kalasoko) — ta.

VSI: Kraljevič? On!?...

ANABHA: Da! Zakaj, vedite — kolo življenja je naredilo svoj popolni obrat in tudi svet je nastopil zopet svojo predpisano pot...

KRALJ (sname krono z glave in jo položi na glavo sina): A sedaj se ti klanjam prvi jaz, o vsemogočni kralj v Magadhi, vladar Behare in Bengalije! (Poklekne in VSI — pretreseni za njim).

VACIŠTA: V imenu kaste Brahmanec, ki so izšli iz glave troedinega Brahme, v imenu dvakrat rojenh, obljublamo ti, veliki kralj, zvestobo in udanost. Spoštuj vsemogočne bogove, bodi moder in milostiv, kakor tvoj oče — in Brahma bo s teboj...

VARDHANA (povesi sulico): A mi Kšatriji, ki smo izšli iz rok Brahme, prisegamo na

ostrino sulice, da ti bomo verni vse do poslednje kaplje naše krvi.

DAŠARHASVATI: Mi, Vašiji ti bomo zvesti podložniki, kakor smo bili tvojemu očetu, a naši očetje njegovemu.

KRALJEVIČ (da znamenje in vsi vstanejo): Sprejemam milostljivo vaše obljube, a Brahma naj bo milostljiv. (K Anabhi): Učitelj, stopi na mojo desnico! Ti boš moje oko in moji možgani — a jaz bom tvoja roka...

ANABHA: Pusti, Kalasoko! Bodi ti sam sebi vse! Moje mesto ni tukaj...

(Sliši se strašen hrup in krik za zidovjem, krik Čandalov. VSI oneme.)

VSI: Uporniki prihajajo! (Gledajo zvedavo na novega kralja, ki stoji kolebajoč.)

ANABHA: Odprite vrata; pustite, naj vstopijo!

(Vrata se odpro. Vidi se cesta in razvaline hiš. Pijani ČANDALI leže okrog. Nekateri ČANDALI — kolovodje — temnopolti in nelepi ljudje s ščitom in mečem, vstopijo urno).

VSI zakrijejo pred njimi obraze, razen KALASOKE in ANABHE.)

DEVETI PRIZOR.

PREJŠNJI. VODJA ČANDALOV. ČANDALI.

VODJA ČANDALOV: Kje je Kalasoka? Kje je kraljevič, brat naš? Psi, vi ste ga ujeli!

slovanje v najlepšem redu. Staremu odboru je bil izrečen absolutorij.

Nov odbor se je izvolil sledeče: predsednik tov. Kolenc, podpredsednik tov. Kokalj, tajnik tov. Štendler, blagajnik tov. Vozelj; odborniki: tov. Vidmar, Klenovšek, Dolinar, Gregorčič in Sovinc. Nadzorni odbor: tov. Hren in Godec in tovarišice: Vivod, Zdolšek in Ramšak. Delegat tov. Kolenc.

Podružnica v Mokronogu vrši svoj letni občni zbor v nedeljo dne 15. februarja 1925 ob 9. uri dopoldne v prostorih g. Jeriča v Mokronogu. S tem razglasom pozivlja vse člane in članice, da se velevažnega občnega zbora polnoštevilno udeležijo. — Odbor.

Na svečnico 2. februarja t. l. ob 3. uri popoldne priredi podružnica pri g. Jeriču veliko javno tombolo z okoli 300 krasnimi dobitki.

Občni zbor v Škofji Loki se je vršil dne 11. januarja t. l. z običajnim dnevnim redom. Prisostvoval je kot delegat izvršnega odbora tov. Dornik. Tov. Ravnikar je pozdravil kot predsednik navzoče, ki so tvorili pičlo udeležbo. Odbor je dobil zahvalo za agilno delovanje. — Nov odbor je izvoljen iz tovarišev: predsednik Debeljak, odborniki: Potočnik, Sodnikar, Jamnik in vdova Kalan; namestniki: Jurman, Šubic in vdova Gašperšič. Nadzorni odbor: Humar, Zaletel in Podobnik; namestnika: Langerholz in Bertonec. Delegat tov. Debeljak. Za Poljansko dolino je imenovan poverjenik tov. Oman.

V Žireh se je vršil občni zbor podružnice dne 3. januarja 1925 v občinskem domu. Za predsednika občnega zbora je bil enoglasno postavljen tov. Drenik, za zapisnikarja tov. Gruđen, overovatelja pa tov. Debeljak in Šubic. — Tajnik tov. Gruđen je poročal izčrpno o delovanju. Blagajnik pa je podal blagajniško stanje, ki izkazuje prebitek 15778 Din 85 p.

V imenu nadzornega odbora izjavi tov. Tavčar, da je poslovanje, knjige in računi v popolnem redu, nakar je bil izrečen absolutorij.

Za novega predsednika je izvoljen po listkih tov. Ivan Poženel, tajnik in blagajnik tov. Šubic Lovro, podtajnik tov. Šubic Ivan. Odborniki: tov. Mravlje, Drenik in Selak; namestniki: tov. Oblak, Leskovec in Rupert. Nadzorni odbor: tov. Tavčar, Debeljak. Delegat tov. Poženel, namestnik Ivan Šubic.

Občni zbor v Novem mestu. Dne 25. januarja t. l. se je vršil pri tamkajšnji podružnici občni zbor, ki je bil izredno dobro obiskan. Navzočih je bilo preko 120 članov in članic, kar znači, da je zanimanje za naše udruženje veliko. Za predsednika občnega zbora je bil izvoljen tov. Rustia. Po običajnih izvestjih odborovih funkcionarjev je bil razrešen stari odbor. Odbor je ostal tudi stari, samo mesto odstopivšega predsednika tov. Jarca je bil izvoljen za predsednika tov. Ilvar. — Delegat izvršnega odbora tov. Sterle, je pojasnil natančno položaj vojnih žrtev in vse dosedanje ravnanje z njimi, katerega se poslužujejo politiki eden za drugim. Prišlo je do ogorčenih govorenj napram take-mu ravnanju. Videlo se je, da člani zasledujejo

naše delo, ker so pokazali veliko zanimanja za skupne akcije. Kljub temu pa je treba pograti, da vlada venem oziru mlačnost in to je v dolžnostih napram lastni organizaciji, kateri dolguje precejšnje število članarino. Apeliralo se je, da plača vsak članarino in se trdno oklene svoje stanovske organizacije. Obenem pa naj nihče ne pozabi biti naročnik stanovskega glasila »Vojni invalid«. — Ker smo slučajno z našimi občnimi zbori v dobi političnih agitacij, smo čuli tudi na našem občnem zboru nekoliko besed, ki pa naj jih izločujemo iz našega poročila, ker niso bile na dnevnem redu. Ne spuščamo se v nobeno politiko, bodisi od te ali one strani, vemo samo, da smo izkušeni, ker smo navajeni čuti od vseh strani vabljuje besede, ki obljubujejo zlato, mi pa imamo vendar še vedno same uboge pare. Moralo bi pa biti bolje, ako bi se stranke zavedale svoje dolžnosti. Govorilo se je tudi veliko o sto milijonih, od katerih še nimamo prav nič in na ta način, kakor že vidimo, tudi ne bomo nič imeli. Mi bomo vedno za vsakega, ki bo pokazal nekaj za nas v resničnih dejanjih.

Podružnica v Kamniku je priredila dne 25. t. m. v Kamniškem domu dobro uspelo gledališko predstavo. Igral je iz prijaznosti dramatični odsek iz Homca igrar »Živa zakopana«. Predstava je bila izredno dobro obiskana in tudi od strani igralcev prav dobro izvajana. Vsa čast požrtvovalnim igralcem in najiskrenejša zahvala. Tudi v materijelnem oziru beležimo povolen uspeh. Občinstvu, ki je v tako lepem številu posetilo predstavo se podružnica najlepše zahvaljuje in prosi, da bi ostalo še v bodoče naklonjeno prireditvam za pomoč vojnim žrtvam. Sedanji odbor je v tekočem letu priredil že 4 različne igre in precej oživel delovanje podružnice napram poprejšnjim. Upamo, da se bo odbor na bodočem letošnjem občnem zboru tako izpopolnil, da bo energično poživljal akcijo med vojnimi žrtvami kamniškega okraja.

V Rušah pri Mariboru je dne 28. decembra pretečenega leta umrla članica moriborske podružnice Alojzija Kauran. Naj počiva v miru!

Podružnica v Ptuj je imela svoj redni letni občni zbor dne 11. januarja 1925 v prostorih Narodnega doma. Občni zbor je obiskalo članstvo v zelo lepem številu, zavedajoč se svojih dolžnosti. Poslušali so z zanimanjem stvarna poročila posameznih funkcionarjev in jim izrekli svojo zahvalo in zaupanje s tem, da so jih ponovno izvolili v odbor. Kot delegata I. O. sta se udeležila občnega zbora tov. Sterle Ivo in Osana Mirko, ki sta pojasnila naš obupni položaj in odgovarjala na posamezna vprašanja. — Na občnem zboru je povdarjal tov. Janžekovič Meznaričev list »Ujedinjenje« in hotel tudi agitirati za njegovo politično stranko. Ker pa je tov. Osana že takoj pojasnil, kako škodljivo je delovanje Meznaričevega in kako demagoško piše njegov list, so se vsi navzoči pridružili mnenju tov. Osane, da se tak list odkloni in tudi vrni že kupljene izvide. S tem se je tudi že v naprej odklonilo vsako vmešavanje razdirajočih ele-

mentov v naše udruženje in je tudi Janžekoviču vzelo veselje za agitacijo.

Zadrževanje pokojnin.

Odločevanje o pokojninah vojnih žrtev je bilo pred dvema leti prenešeno na sodišče.

Sistem, kakoršen je bil poprej v Srbiji, se je raztegnil na celo državo, ker se smatra za najboljši vsled popolne vsestranske presoje, ki je na ta način podana. Pri nas v Sloveniji smo imeli pokojninsko vprašanje urejeno skupno z drugimi invalidskimi posli.

V skupni zvezi s kompaktnim vprašanjem vojnih žrtev so se nakazovale tudi pokojnine in sicer popolnoma v redu, na podlagi stvarnega presojanja, ki je bilo najlažje zajedno z drugimi takozvanimi invalidskimi referati.

Mi smo takrat protestirali proti vsakemu cepljenju in prenašanju invalidskih poslov na posamezne oblasti, ker smo takoj uvideli, da bo to rodilo same težkoče in zmede. In res občutimo danes bridke posledice. Akti so se porazdili najprvo na deželno sodišče v Ljubljani, potem pa na pristojna okrožna sodišča.

Išli so zakoni in pravilniki, ki predpisujejo nadaljne odredbe in načine tako, da onemogočujejo vsako konečno odločitev. Največjo zapreko je povzročil znani zakon o proračunskih dvanaestinah, ki je prinesel na dan že tolikokrat proklete specialne komisije za pregled invalidov.

Te komisije so vzele na svoje rame vse ono delo, ki je bilo pravzaprav namenjeno rednim sodiščem. Pregledovale so akte in dokumente in presoje, kdo je upravičen do pokojnine in kdo ne. Imele so pravico, da po svoji uvidevnosti ustavljajo pokojnino.

Zakaj so se torej na eni strani poverila sodišča, da naj presojo natančno in verodostojno, na drugi strani pa zopet komisije? Ali bi ne mogla sodišča revidirati tudi vse akte, po katerih so pokojnine bile že nakazane?

Do tukaj imamo že dve oblasti, ki imata odločevati o invalidskih pokojninah.

Pa pojdemo še naprej.

Ne redna sodišča, ne specialne komisije nimajo še končne odočilne moči. Treba je, da roma vsak akt še v ministrstvo in odtod k specialnemu sodišču v Beogradu. Tam naj šele konečno odločijo.

Zelo dolga pot je toraj, po kateri morajo hoditi akti.

Zakaj? Ali je mar tako težko presoditi upravičenost? Nikakor ne. Ampak cel potek se godi samo vsled tega, ker vladajo gotove namere z invalidi, kakoršne so se pokazale z rezultati specialnih komisij. Počasi in polagoma pomiriti zle duhove in izvesti nameravano redukcijo. Akti, ki jih je imela v rokah specialna komisija so vsi v Beogradu pri specialnem sodišču. Od tam so nekaj časa hodile odločbe, sedaj pa so tudi prestale.

Kaj nameravajo z akti ne vemo, ustavljenih je samo mnogo pokojnin, dotični pa ne vedo nič, zakaj ne dobe nobenih odlokov. Odloki so prestali prihajati v kolikor pa jih je početkoma prišlo ne vajajajo nobenih zakonov. Te razmere trajajo sedaj že nad eno leto. Tako je v zastoju veliko pokojnin, po večini tudi za take vdove, sirote in invalide, ki so zelo veliki reveži. Dotični, ki lahko vedno dokažejo svojo opravičenost, akoravno je specialna komisija naredila z njimi čudno postopanje, bi morali svoje pokojnine redno dobivati naprej. Pri današnjih proračunskih zakonih ne bo nikdar kritja za zaostanke, ki bodo v ogromnem številu nastali.

Tudi ne bodo dotični deležni nikakih povšic iz sto milijonskega kredita, ako se mislijo res nakazati.

Reče se lahko, ako specialno sodišče ovrže predlog specialne komisije, dobi dotični pokojnino za nazaj, vendar se mu pa do odločitve ustavi. Vsak državni proračun ima kritje za tekoče izdatke budžetnega leta.

Ako se tekom leta ne izčrpa, zapade in ni ga mogoče več črpati. Odkod bodo toraj dobile naše vojne žrtve poravnane zaostanke pokojnin? Predobro vemo, da se pri vsakem proračunu kolikor mogoče štedi in da ne bo nikdar postavke za dolgove nazaj.

Ves zastoj pokojnin povzroča poslovanje, katero zgleda, da je namenoma zasnovano v tem smislu, da izbriše polagoma potom zavlačevanja čimveč upravičencev do pokojnine.

Redukcija se namerava izvesti, zato se pusti akte stati.

Ali pa je vse to pravično? Pri nas je mogoče nekoliko upravičencev do zaščite po invalidskem zakonu, katere pa bi se dalo z lahkoto

Slišali smo njegov bratski klic! Kje je naš odrešenik? Vrnite nam ga, drugače vas zavrnamo z zemljo, vi zakriti strahopetci!

KRALJEVIČ: Glej me, Čandal!

VODJA ČANDALOV: Gospodar! V kraljevski obleki? Oh (krikne od veselja) naša stvar je zmagala!

KRALJEVIČ: Ne kriči, suženj! Tukaj ni naše stvari!

VODJA ČANDALOV: Brat! Ali si pozabil? Ali so te omrežile čarovnije teh (pokaže na Brahmanca) s trakom čez ramena?

KRALJEVIČ: Nesrečnež, ne drzni se klicati me za brata, jaz sem Kšatrij in kralj Bengalije.

VODJA ČANDALOV: Ah, izdajalec! Prevaral si nas? Zamamil si nas in nam vzbudil nade. Sedaj si nas zapustil s posmehom. Maščujemo se, pomni. (Izdere meč in se hoče vreči na Kalosoku.)

KRALJEVIČ: Ne gani se, suženj! Jaz sem vas izdal?! To je bil sen! Bilo je prešlo! Za me in za vas. Pokorite se! S svojo krvjo boste umili zločinski sen.

VODJA ČANDALOV: Ako je tedaj to, da bomo nekoč vsi ljudje enaki, svobodni, kakor vi, bil sen — tedaj se nočem prebuditi! Smrt nam in vam!

KRALJEVIČ: Na kolena, zavrženi!

(Ves čas prizora večina pokimava z glavo. A sedaj padejo na kolena, stokajoči): Milost, kralj! Prizanesi nam! Nismo znali, kaj smo delali! Usmili se nas!

VODJA ČANDALOV: Ubogi strahopetci! Pomirili ste se z usodo psa! Jaz se pa ne maram prebuditi. Bogovi, jaz vas preziram — in vas proklinjam! (Se prebode z mečem.)

KRALJEVIČ (k slugam): Odstranite ga! A vi, sužnji, brez kaste in brez imen, proč! — Idite k svojim in jim javite: Pravičnost zahteva kazen krivcev! (K vojščakom): Vardhana! Vzdigni vojsko v sveti boj! Od Rane, mosta na meji, pa vse do snežnih brd koljite Čandalom starce in otroke! Ubijte ga, kdor ne bo ubijal! Tako govori gospodar svojim slugam!

ANABHA (k Čandalom): Idite in potolažite svoje! Povejte jim, da napoči nekoč ura pravice sveta. To bo pa ob enem zadnja ura sveta... (ČANDALI odhajajo.)

VACIŠTA: Čudna so pota Brahme!

ANABHA: Ki vrata o pravem času zapre.

KRALJEVIČ (k slugam): Pripravite svečanost! Okrasite dvorišča s cvetjem in vencem!

VACIŠTA: Slavnj zbor, bliža se čas solnčnega zahoda — pojdemo v svetišče svetih bogov, da darujemo žrtev sprave.

VSI: Naj se zgodi!

(Odhajajo počasi s svečeniškim mirom. Nebo je rdeče, kakor ogenj. Solnce zahaja. SLUGE prinašajo v dvorišče timnjanevega kadila. V daljavi se glase iz brahminskih svetišč tihi glasovi zvonov — in nekakšni drugi, kakor glasovi Majine himne.)

Zagrinjalo pade.

najti. Nikakor pa se ne sme odvzeti prava toliki masi, kolikor jo je pripravljene za redukcijo.

V tem oziru zahtevamo nujno invalidski zakon, ki mora popraviti in izravnati vse o čemur se čutimo danes zelo preganjane.

Mi zahtevamo, da bo odločevala o naši upravičenosti samo ena kompetentna oblast na podlagi stvarnega, vsestransko objektivnega presojanja. Odklanjamo vse delo komisij, ki niso utemeljene v invalidskem zakonu in so delovale samo z gotovim namenom reducirati, kar moremo smatrati skoraj za nasilje.

Pri nas imajo pravo sedaj odločati o invalidskih pokojninah le redna sodišča. Le ista naj pregledajo naše akte.

Po naših zakonih so sodniki neodvisni, nepristranski, popolnoma pravični razsojevalci nad njimi pa ne poznamo nikake politične oblasti, da bi imela pravico do končne odločbe, kakor sta danes ministrstvo in specialno sodišče v Beogradu, katero slednje ni nikako redno sodišče. Le redna višja sodišča naj imajo to oblast.

Zato odklanjamo vse sedanje inštanice, ki so stvorjene za rednimi sodišči. Ako izreče naše deželno, ali okrožno sodišče po popolni presoji odločbo o priznanju pokojnine, vloži finančna prokuratura kot zastopnica države v vsakem slučaju pritožbo.

S pritožbo roma akt v Beograd k ministru socijalne politike.

In vendar ima pravico državni zastopnik vlagati pritožbo le tedaj, ako zapazi, da je kaj pogrešenega. Sedanje pritožbe pa se dvigajo brez vsakega vzroka in utemeljitve. Vse to izgleda, da se noče dati pokojnin pač se zavleče v inštanice.

Tako se postopa danes s pokojninami vojnih žrtev, ker nimamo stalnega invalidskega zakona in se nas obrača po vetru.

Vse gre k cilju redukcije.

Naša parola bodi zakon, red in pravica, ki jo moramo izvojevati.

Podružnica v Ljutomeru. — Občni zbor te podružnice se je vršil dne 6. januarja t. l. Predsednik tov. Pihlar je pozdravil navzoče in pojasnil, da ni bilo mogoče priti delegatu izvršnega odbora iz Ljubljane radi prezaposlenosti.

Konstatiral je slabo zanimanje za podružnico in pozval članstvo, da se bolj briga za svoje stanovsko udruženje, ker bo prišel v kratkem čas, da bo treba bolj čvrsto zastopati naše pravice. Treba je borbe za reduciranje in za zakon.

Tajnik tov. Pušenjak poroča o celoletnem delovanju, blagajnik tov. Velnar pa, da se je blagajniško stanje z ozirom na prejšnje leto precej zboljšalo. Le članstvo je tako malomarno, da niti ne poravnava cele članarine.

Dotični bodo brez obzira izključeni iz organizacije. Tudi pri prireditvah se malokdo briga, da bi kaj pomogel.

Tov. Pihlar razloži postopanje s članskimi knjižicami in slikami.

Izvoljen je bil sledeči nov odbor iz tovarišev: predsednik Ferdinand Pihlar, tajnik Alojz Pušenjak, blagajnik Anton Velnar; odborniki: Josip Pušenjak in Anton Verbanšek, namestniki: Jos. Fekonja, Jožefa Golčer in Anton Smrekar. Nadzorni odbor: Alojz Košar, Franc Megla in Franc Pevec, namestnika: Franc Srd, Alojz Dolamič, za delegata pa Anton Velnar.

Predsednik vzpodbuja novi odbor k delu in zaključuje občni zbor.

Vlaganje obnov.

»Ratni Invalid« št. 64 od 28. decembra 1924 je prinesel obvestilo, da obstoji možnost obnove postopka za reduciranje potom specialnega invalidskega suda, ako se morejo doprinesti novi dokazi.

Ker imamo slučaje, da pri nas take vloge stojijo, ali jih občine zavračajo, smo se obrnili posmeno za pojasnilo na središni odbor v Beogradu.

Prosili smo naj nam pojasni, kako in kje se vlagajo te obnove z utemeljitvijo, da jih naše oblasti zavračajo.

Dobili smo sledeči odgovor:

Št. 45 od 12. I. 1925, Beograd.

Na prednjo zahtevo se obveščate, da je treba prošnje za obnove postopanja vlagati na »okrožna sodišča«.

Za središni odbor:

Predsednik: Peter Lazarević m. p.

Tajnik: M. Mrvaljević m. p.

Zares se moramo čuditi, ako naši tovariši tam doli objavljajo nekaj, kar lahko praktično že izvršujejo, pri nas pa šele iščemo možnosti.

Okrožnica vsem podružnicam!

Vse podružnice obveščamo, da je potreba koncem leta zaključiti blagajniške knjige. Ker mora tudi Izvršni odbor narediti bilanco in zaključiti vse račune iz leta 1924., opozarjamo vse podružnice, ki še niso poslale obračuna, da ga nam najkasneje tekom 14 dni pošljejo in sicer za četrto četrtletje to je od 1. oktobra do 31. decembra.

Posebno onim podružnicam, ki so do sedaj zaostajale, polagamo na srce, da se sedaj poruri in nam pošljejo obračune *takoj*, kajti drugače je naše nadaljnje uradovanje zelo oteženo.

Društvene vesti.

Povišice. Zvedeli smo, da računski oddelek ministrstva financ v Ljubljani že nakazuje povišice pokojnin in sto milijonskega kredita. — V prihodnjem času je toraj pričakovati vsem vojnim žrtvam, katere prejemaajo pokojnine, nekoliko več.

Pazite podružnice. Nekatero podružnico so izvršile občne zборе, pa niso poslale prepisov zapisnikov izvršnemu odboru. Opozarjajo se vse podružnice, da je treba za vsak izvršen občni zbor poslati čimprej izvršnemu odboru v Ljubljano prepis zapisnika. Javiti je treba tudi vse novoizvoljene odbornike z natančnimi imeni, poklici in bivališči izvršnemu odboru ter pristojnemu sreskemu poglavarju ali policiji. Paziti je treba tudi, da se nikjer ne pozabi izvoliti delegata za izvršni odbor ter njegovga namestnika. Tudi delegata je treba ob enem javiti izvršnemu odboru. Vse to je nujno potrebno radi kontrole, objave v listu in izvršitve morebitnih posebnih želj, ki so izražene na občnih zbiorih.

Naročniki, tovariši in tovarišice. Naše stanovsko glasilo »Vojni Invalid« hočemo reorganizirati, da bo najboljšo čtivo za vsakega tovariša ali tovarišico in bo postalo najboljši stanovski tovariš in informator.

Zato vas pozivljamo, da širite list in pridobivate naročnikov v vsakovrstnih krogih, tudi med neinvalidi. Med 15.000 vojnih žrtev in še več ne zavzema danes še častnega mesta. Stari naročniki, kateri so dobili položnice, naj takoj poravnajo naročnino. Le z lastnimi prispevki bomo močno povzdignili edino stanovsko glasilo.

Razno.

Nova polarna ekspedicija Amundsena. — Pred par dnevi smo poročali, da je doživelo Amundsenovo podjetje za doseg severnega tečaja popoln finančni polom. Raoul Amundsen pa se ne da oplašiti in mu lebdi pred očmi še vedno dosega njegovega cilja. Sedaj se je obrnil do norveške vlade, naj bi mu na kak način priskočila na pomoč, da bi se uresničile njegove srčne želje. Norveška vlada je sedaj predlagala državnemu svetu, naj bi država priskočila Amundsenu na pomoč na ta način, da bi vlada opremila polarno ladjo »Fram«, ki naj bi služila Amundsenu pri poletu preko Severnega tečaja, ki ga namerava napraviti letos poleti, kot izhodišče in oporišče za njegova raziskovanja. »Fram« naj ostane kolikor mogoče dolgo v polarnih krajih. Vlada je proračunala stroške za opremo »Frama« na 80.000 norveških kron. Vsi izdatki ekspedicije bodo znašali približno 800 tisoč. Od tega zneska je naklonil Američan Elsworth, ki se udeleži ekspedicije kot fotograf in opazovalec, 600.000 kron. Ostanek upa spraviti Amundsen skupaj s predujmi na novinarske honorarje in s prodajo polarnih pisemskih znamk. Člani ekspedicije, ki bo potovala pod norveško zastavo in se bo imenovala »Amundsen-Elsworth«, bodo še norveška letalca Larsen in Dietrichson in dva mehanika. Poleg znanstvenega raziskavanja deklinacije v polarnih krajih bo imela ekspedicija v prvi vrsti športni značaj.

Nesreče na morju. Iz Londona poročajo o celi vrsti ladijskih nesreč, ki so se pripetile zadnje dni vsled izredno hudih viharjev na Atlantskem oceanu in Kanalu. Tako se je angleški prevozni parnik »Archangel«, ki vozi med Haarwickem in Hoek van Hollandom, zaradi goste megle razbil ob vходу v pristanišče pri Hoeku. Trije vlačilci, ki so odšli na pomoč, so pripeljali 140 potnikov in pošto na suho. Zaman so poskušali splaviti ponesrečeno ladjo. Pri tej priliki bodi omenjeno, da se je pred 18 leti na istem mestu potopil neki nemški parnik, pri čemer je utonilo 143 potnikov. — Dne 21. janu-

arja se je potopil angleški parnik »First« v Bristolskem kanalu. Od devetih mož posadke se je rešil le prvi častnik. — Ribiški parnik »Ulster« iz Aberdeena se je razbil v petek ob obali grofije Kincardine. Od osmih mož posadke so se rešili le trije. — Pri svetilni ladji III. na Labi v bližini Hamburga je trčil iz Newyorka prihajajoči hamburški parnik »Deutschland« ob parnik »Wildenfels«, ki se je peljal iz Bremena v Bombay. Pri trčenju je izgubila »Deutschland« sidro in verigo, »Wildenfels« pa je dobil veliko luknjo na rilcu, v katero je vdrla voda. Le z velikim naporom se je parnik povrnil v pristanišče. Na istem mestu sta zadela angleški parnik »Chevington« drug ob drugega. Obe ladji sta se pokvarili. — Na Severnem morju se je zaletel danski skoner »Albert Mau«, naložen z lesom, v angleški parnik »Hetton«. Hamburški vlačilec »Hermes« je moral privleči jadrnico s posadko na krovu v Cuxhaven. — Kakor piše »Hamburger Fremdenblatt« je izginilo lani 17 ladij v primeri z 21 v letih 1922. in 1923. Od 17 ladij, o čijih izgubi se ni dalo nič ugotoviti, je bilo osem parnikov, sedem jadrnic, en ribiški parnik in ena motorna ladja. Prvi ladji, ki sta bili proglašeni za pogrešani, sta bila angleška parnika »Rosa« in »Algora«, ki sta se najbrže oba potopila v decembru 1923. Dne 9. decembra je opazil parnik »Innisholm« pri Portlandu rešilni čoln »Rose«, v katerem so bila trupla šestih mornarjev, od katerih pa je bilo mogoče rešiti le dve trupli, ker se je čoln prevrnil. — Januarski viharji lanskega leta so ravnotako zahtevali žrtve. Dne 13. januarja je bil parnik »Carrena« iz Liverpoola in teden kasneje »Nigretia« iz Cardiffa proglašena za izgubljeno. Mesec dni kasneje se je moralo isto zgoditi z dansko jadrnico »Lyneas« in z letonsko ladjo »Equator«. »Lyneas« se je nemara potopil v hudem viharju v Biskajskem zalivu. Precejšnjo pozornost je vzbudilo tudi dejstvo, da je izginil ameriški parnik »Conejos« 5100 ton velik, ki so ga dne 3. aprila proglasili za izgubljenega.

Dolarski milijonarji. Finančno ministrstvo v Washingtonu objavlja statistiko, ki je značilna za izredno blagostanje Zedinjenih držav. Po tej statistiki je priznalo 1920. leta 67 ameriških davkoplačevalcev, da znašajo njihovi dohodki nad en milijon dolarjev na leto. Leta 1921. je bilo v Ameriki le 15 ljudi, ki so priznali, da imajo več kot en milijon dolarjev na leto dohodkov. V tem razdobju so plačali ameriški davkoplačevalci vsega skupaj 861 milijonov 57.308 dolarjev dohodarine. Od tega zneska jih odpade 49.517.639 na omenjenih 67 milijonarjev. V Zedinjenih državah so bili leta 1922. štiri osebe, ki so fatirale na pet milijonov dolarjev dohodkov. Misli se, da so ti štirji, »petrolejski kralj« John Rockefeller, »avtomobilski kralj« Henry Ford in njegov sin Edsel Ford in »tobačni kralj« James B. Duke.

Smrt najstarejšega angleškega maršala. — V Londonu je te dni umrl lord Greensfield, najstarejši maršal angleške armade in bivši pobočnik kraljice Viktorije. Star je bil 84 let.

Naši grobovi.

Umrl je vojni invalid tov. Josip Rožnik iz Gline pri Ljubljani dne 19. januarja 1925. Pobralla ga je jetika. Zapušča ženo in dvoje nepreiskrbljenih otrok. Naj v miru počiva!

Podružnica v Novem mestu se najtopleje zahvaljuje gospodu dr. Niku Zupaniču, ministru n. r., kateri je dne 25. januarja t. l. blagovoljno poklonil znesek 500 Din v pomoč najrevnejšim članom podružnice.

Tiskovni sklad.

Za tiskovni sklad so darovali: Giovanelli Ivan v Domžalah 18 Din; Žagar Martin, Ljubljana, Cerkvena cesta 2 Din; Sterniša Viktor, Križevci pri Ljutomeru 12 Din; dr. Milavec Anton v Ljubljani 100 Din. Skupaj 132 Din. — Vsem darovalcem najlepša zahvala. Priponimo, da je potreba podpirati list, ker članstvo zelo nerodno plačuje.

Čitajte stanovsko glasilo!

Pridobivajte naročnikov!

Odgovorni urednik: Ivan Vuk.

Tisk tiskarne Makso Hrovatin, Ljubljana.